



Χρυσό έλασμα του γωρυτού που βρέθηκε τό 1977 σέ τάφο τής Βεργίνας (350-325 π.Χ.). Στίς έκτυπες παραστάσεις του εικονίζονται σκηνές από τήν άλωση μιάς πόλης (Θεσσαλονίκη, 'Αρχαιολογικό Μουσείο).



Χρυσό έλασμα που κάλυπτε σκυβικό γωρυτό του 4ου αι. π.Χ. Εικονίζονται σκηνές από τή ζωή του 'Αχιλλέα (Μουσείο του Ροστώβ).



'Εφιππος πολεμιστής που συνδυάζει σκυβικό εξάρτηματα (παντελόνι και γωρυτό) με έλληνική ναυπολία (θώρακα και κορινθιακή περικεφαλαία). Λεπτομέρεια από τό επάνω μέρος χρυσής χτένας. 'Αρχές 4ου αι. π.Χ. (Μουσείο του 'Ερμιτάζ).

Τό εξώφυλλο: λεπτομέρεια από τό χρυσό έλασμα που κοσμούσε τόν γωρυτό τής Βεργίνας.

Φωτογραφία Τσαθδάρουλου

Γωρυτός: σκυβικό ή μακεδονικό εξάρτημα;

'Ανάμεσα στους τόσο συζητημένους θησαυρούς τών τάφων τής Βεργίνας, βρέθηκε γιά πρώτη φορά δόλοκληρη ή ναυπολία ενός σημαίνοντα πολεμιστή: Κνημίδες, θώρακα, άσπίδα, κράνος, αίχμες δοράτων, ζιφι, καθώς και ένα χρυσό έλασμα με ανάγλυφες παραστάσεις που κοσμούσε τόν γωρυτό, τή θήκη γιά τό βέλη και τό τόξο τών εφιππων πολεμιστών. 'Η θήκη αυτή πρέπει νά ήταν δερματίνη ή εύλινη, δέν έχει όμως διασωθεί, καλυμμένη με τό έλασμα στό όποιο εικονίζονται σκηνές μάχης από τήν άλωση μιάς πόλης. Στήν επάνω ζώνη, γυναίκες προσπαθούν νά ξεφύγουν από τήν όρμη πολεμιστών, ενώ στήν κάτω ζώνη, μία ίκέτις έχει καταφέρει στό ναό, έχοντας στό δεξιά τήν έναν πληγωμένο πολεμιστή.

Μέχρι νά έρθει στό φώς ό γωρυτός τής Βεργίνας, τό εξάρτημα αυτό θεωρείτο τυπικά σκυβικό. Τέσσερις παρόμοιοι γωρυτοί έχουν βρεθεί, κατά καιρούς, στή Νότια Ρωσία. Τόσο ή τεχνοτροπία όσο και ή διάταξη και τό είδος τών θεμάτων που εικονίζονται στό αντικείμενα αυτά μας κάνουν νά πιστεύουμε πώς προέρχονται από κοινή πηγή, ότι, δηλαδή, ένας τεχνίτης ή ένα εργαστήρι είχαν ειδικευθεί στήν κατασκευή τών ελασμάτων αυτών. 'Η τεχνοτροπία και τά θέματα είναι καθαρά έλληνικά, πράγμα που καθιστά πιθανό νά έχουν κατασκευαστεί από 'Έλληνα καλλιτέχνη γιά μία σκυβική πελατεία.

'Η άπάντηση ώστόσο γιά τήν προέλευση και γιά τή σχέση ανάμεσα στους γωρυτούς τής Νότιας Ρωσίας και σ' αυτόν που βρέθηκε στή Βεργίνα δέν είναι δυνατό νά δοθεί παρά μόνο όταν γίνουν ό απαραίτητες γιά τήν ταυτότητα τών μετάλλων φυσικές και χημικές αναλύσεις.

Γ. Β.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ



Χρυσός και πολύτιμο μέταλλο. Ο κοσμός τών Σούβων. Το διάσημο χρυσό γωρυτό

ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

H. Ahrweiler Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Paris I, 'Ομότιμος Πρύτανης
M. 'Ανδρόνικος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

H. W. Catling Διευθυντής τής 'Αγγλικής 'Αρχαιολογικής Σχολής 'Αθηνών

N. Γιαλούρης Γενικός 'Επιθεωρητής 'Αρχαιοτήτων

A. Di Vita Διευθυντής τής 'Ιταλικής 'Αρχαιολογικής Σχολής 'Αθηνών

H. Immerwahr Διευθυντής τής 'Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών 'Αθηνών

K. Kyrieleis Διευθυντής του Γερμανικού 'Αρχαιολογικού 'Ινστιτούτου 'Αθηνών

Γ. Λάββας Καθηγητής Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης

R. Martin 'Ακαδημαϊκός, Καθηγητής Πανεπιστημίου Paris I και τής Ecole Pratique des Hautes Etudes

X. Ντούμας Καθηγητής Πανεπιστημίου 'Αθηνών

O. Picard Διευθυντής τής Γαλλικής 'Αρχαιολογικής Σχολής 'Αθηνών

N. Σβώρωνος Καθηγητής τής Ecole Pratique des Hautes Etudes

Σ. Φιλίππάκης 'Υπεύθυνος τών Προγραμμάτων 'Αρχαιομετρίας του Κ.Π.Ε. Δημόκριτος